

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417
e-mail: pss.kosmaj@eunet.rs

Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде
Сектор за рурални развој
www.psss.rs

Садржај:

Послови у ратарству
(Виолета Величковић дипл.инг.)

Прашна краставост кромпира
(Михаиловић Тамара дипл.инг.)

Штетни организми у воћњаку за време зимског периода
(Мијатовић Бојан дипл.инг.)

Купажирање вина
(Драгољуб Глишић, инг.)

Стаје са дубоком простирком
(Перић Предраг дипл.инг.)

---

20. фебруар 2012. године, тираж 300 примерака

ПОСЛОВИ У РАТАРСТВУ

Када се снег отопи и крене вегетација озиме пшенице и јечма, најважнији посао у ратарству у овом периоду је прихрана ових усева.

Ове јесени смо имали различите рокове сетве стрних жита, тако да су ове културе у зимски период ушле у различитим фазама развића, од почетка ницања до бокорења. После топлог времена, без падавина, заменило је захлађење са снегом, где су температуре падале до минус 24 степена. Озиме културе су биле под снегом, тако да ове ниске температуре нису оштетиле стрна жита, снег је био изолатор.

Снег је поред тога што је заштитио усеве, утицао на повећање водног режима земљишта. Сваких 10 цм снежног покривача значи око 15 литара по квадратном метру воде. Дебљина снега на нашој територији је била преко 40 цм. што значи да смо добили око 60 литара по квадратном метру воденог талога. На овај начин је ублажен укупан дефицит влаге у земљишту.

Прихрањивање треба започети када се мало смањи дебљина снежног покривача. Најбоље је користити јутарње мразеве, који обезбеђују стабилно кретање трактора, равноправно растурање ђубривних ђубрива. Количину азотних ђубрива којом треба прихранити стрна жита треба кориговати на основу анализе земљишта, сорте која је посејана као и растурене количине основног ђубрива пред сетву стрних жита.

У првом прихрањивању треба растурити око 60-70 % планиране количине азотних ђубрива и то чим мало спадне снег а у другом прихрањивању преосталу планирану количину азотних ђубрива – средином марта месеца.

Најважније је да се прихрањивање обави пре критичног периода за усвајање азота, а то је фаза пуног бокорења. Ефекат прихрањивања ће зависити од временских прилика у наставку вегетационог периода.

Величковић Виолета дипл.инг.

ПРАШНА КРАСТАВОСТ КРОМПИРА

Краставост изазива гљива *Spongospora subterranea*. Ова гљива се налази у земљишту и раширена је свуда где се кромпир гаји. Утиче на смањење квалитета кртола али не утиче на смањење приноса.

Паразит продире кроз лентицеле, окца или ране. Почетни симптоми су у виду пурпурних пега. Кресте су оивичене испуцалим епидермисом. Јављају се и улегнуте мрке пеге. Гљива не продире у унутрашњост кртоле. У којој мери ће се краставост јавити на површини кртоле зависи од еколошких услова као и од саме сорте. Паразит се одржава на њиви, у зараженим остацима на њиви и преноси се зараженим садним материјалом. Уколико је влажно земљиште, на кртолама се могу јавити рак ране које представљају места где могу ући друге гљиве, као нпр. проузроковачи пламењаче.

Како спречити појаву прашне краставости? Пре свега за задњу користити здрав садни материјал. Садити на оцедном, дренажном земљишту. Избегавати земљишта која су превише нађубрена стајњаком. Водити рачуна о сортименту и бирати оне сорте кромпира које су отпорне на прашну краставост. Такође не треба две-три године заредом гајити кромпир на истој парцели. Што се тиче типова земљишта, ређе се јавља на киселим земљиштима. На пољима зараженим прашном краставошћу, не препоручује се узгајање кромпира бар пет-шест година. Хемијске мере у сузбијању ове болести нису дале значајније резултате.

Михаиловић Тамара дипл. инг.

ШТЕТНИ ОРГАНИЗМИ У ВОЋЊАКУ ЗА ВРЕМЕ ЗИМСКОГ ПЕРИОДА

Да би се знало које су штеточине у производним засадима треба их прво препознати. Лисне ваши презимљавају у облику јаја која су црне боје прилепљена за гране или стабло, често скривене у наборима и основама грана. Ларве се пиле у априлу.

Крвава ваш јабуке презимљава као одрасла ваш у пукотинама стабла, а делом и на врату корена воћке. Јабучни цветојед презимљава као одрасла штеточина у воћњаку, а у крошњама се запажа крајем марта почетком априла. Смотавци пупољака презимљавају на воћкама као гусенице на заклоњеним местима на воћки или као јајна легла. У рано пролеће гусенице нападају пупољке, младо лишће и цветове које изгризају, а нападнуте органе запредају. Јабучна бува презими као јаје на танким гранама, а крушкине буве као одрасли облици на крушкама. У тлу презимљавају јабучне, крушкине и шљивине осице, трешњина оса, трешњина мува, крушкина стеница, воћне пипе, а у опалом лишћу презимљују лисни минери.

Мијатовић Бојан дипл.инг.

КУПАЖИРАЊЕ ВИНА

Купажирање је одређена радња којом се врши мешање два или више вина у одређеној сразмери, а коју раде сви искусни подрумари јер поправљају квалитет младих тек добивених вина. Овај поступак изводи се након завршетка врења и то пре првог претакања. Тада је таложење и бистрење у купажираном вину уједначије.

Купажирање вина препоручујемо посебно виноградарима-аматерима који у виноградима имају разне сорте винове лозе, најчешће стоне сорте. Предност купажирања састоји се у следећем: ако се помешају мање кисело и вино које има вишак киселина, добија се вино пријатног укуса, са садржајем киселина које га чине бољим од оба појединачно. Вино се меша када је "танко на укусу", односно када је садржај екстрата и алкохола недовољан. Овакво вино меша се с квалитетнијим, алкохолно јачим и с више екстрата.

Однос количине вина која ће се купажирати од великог је значаја за квалитет будућег вина. Зато се у домаћинствима пре главног купажирања обично обавља пробно. То се чини тако што се дегустацијом прво утврде појединачне особине сваког вина које ће се мешати и на основу тога приближно одређују количине у малом. Понављањем дегустације и постизањем жељеног укуса и мириса сразмерно помешаним количинама у малом, одредиће се количински односи вина за главно купажирање.

Приликом купажирања важно је да се вина добро измешају. То се ради помоћу једноставних ручних мешалица, или цревом зароњеним у вино, кроз које се продувава ваздух.

Глишић Драгољуб дипл.инг.

СТАЈЕ СА ДУБОКОМ ПРОСТИРКОМ

Представљају најстарију врсту стаја за домаће животиње, јефтине у изградњи и удобне за лежање крава. Овакве стаје захтевају велики простор по крави (6-7 м²), као и велику количину простирке 6-7 кг по крави дневно.

Ове стаје састоје се из два дела и то од одељења за лежање на простирци и ходника за исхрану и кретање (може бити са решеткастим или пуним подом). Њих раздваја обично једна преграда и пролаз ка ходнику који има неколико степеница. Одељење за лежање је 80-100 цм ниже у односу на ходник за кретање и исхрану. Простирка се повремено убацује и то једном до двапут недељно. Нагомилани чврсти стајњак се чисти 2-4 пута у току једне године. Овај тип стаја више одговара тову телади и млађе јунади него кравама.

Стаје са дубоком простирком се данас ретко користе. Једино могуће оправдање је ако фарма располаже са великим количинама простирке тако да се добијени чврсти стајњак може усмерити на интезивну биљну производњу.

У овим стајама се теже одржава хигијена. Ствара се много амонијака, угљен диоксида и сумпор водоника и на тај начин се квари стајски ваздух. Отежана је дезинфекција стаје тако да све то заједно погодује развоју и одржавању микроорганизама и паразита. Ако би се у оваквим стајама обављала ручна мужа, намужено млеко би упило наведене гасове и добило лош укус. Краве су увек упрљане балегом.

Дубока простирка се може препоручити за домаће животиње које имају суву балегу, што није случај са крупним преживарима поготову за квалитетна приплодна грла крава и јуница.

Перић Предраг дипл.инг.